

השיחה השבועית

הרב ירון ראובן שליט"א

פרשת
האזינו

הרב ירון ראובן שליט"א

YaronBeEzratHaShem.org

פְּרִשְׁת הָאֲזִינוּ

פְּרִשְׁת הָאֲזִינוּ

הַשׁוֹאָה בַּפְּרִשָּׁה

יש הרבה מה לדבר מהפְּרִשָּׁה הזו, כל מארעות השואה כתובים בה במפרש כמו שמבאר בקנטרס השואה שהוצאנו מטעם ארגון בעזרת השם. אבל אנחנו נדבר על פסוק אחד שיש בו תוכחה גדולה לכל אחד ואחת מאתנו.

שְׂכַחַת הַבוֹרָא

מִשֶּׁה רִבְּנוּ מוֹכִיחַ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל וְאוֹמֵר לָהֶם "צוּר יִלְדֶּךָ תִּשִּׁי וְתִשְׁכַּח אֶל מַחֲלָלֶךָ" (דברים לב, יח), תִּשִּׁי פְּרוּשׁוֹ שְׂכַחַת (רש"י שם) כְּמוֹ הַכְּתוּב "נִשְׁכַּחְתִּי טוֹבָה" (איכה ג, יז) נִשְׁכַּחְתִּי מְטוֹבָה בְּגִלּוֹת (עין פְּסִיקְתָא זוֹטְרָתָא אִיכָה פֶּרֶק ג סִימָן יז). וְכָאֵן מוֹכִיחַ מִשֶּׁה רִבְּנוּ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּרָא בָאָדָם מִתְּנָה גְדוּלָּה וְהִיא מִתְּנַת הַשְׂכַּחַת, שֶׁיִּכּוֹל לִשְׁכַּח אֶת הַבְּעִיּוֹת, הַצָּרוֹת, הַיְסוּרִים וְהַכְּאֲבִים שֶׁהָיוּ לוֹ, וְכִמְאֹר חַז"ל בְּגִמְרָא בַּפְּסָחִים (דף נד עמוד ב) גִּזְרָה עַל הַמֵּת שֶׁיִּשְׁתַּכַּח מִן הַלֵּב, וְהָאָדָם מִשְׁתַּמֵּשׁ בַּמִּתְּנָה הַזֹּאת נֶגְדַּה ה' "וְתִשְׁכַּח אֶל מַחֲלָלֶךָ".

תְּהִיָּה מְשַׁע אָבֵל לֹא נִגְדִּי

הַמְּגִיד מְדוּבָּנָא בְּסִפְרוֹ מְשִׁלִּי יַעֲקֹב (פְּרִשְׁת הָאֲזִינוּ סִימָן תלו) כְּדִרְכוֹ, הַסְּבִיר אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה בְּמִשְׁלַל אָדָם אֶחָד שֶׁהָיוּ לוֹ הִרְבֵּה חוּבוֹת, הוּא כָּבֵד אֲבָד אֶת הַטַּעַם לַחֲיוֹת, וְלֹא יָדַע מָה לַעֲשׂוֹת. יוֹם אֶחָד הוּא פָּגַשׁ אֶת

פְּרִשְׁת הָאֲזִינוּ

אֶחָד הַחֲבֵרִים שְׁלוּשֵׁהֶּיָּה פָקַח מְאֹד וּבִקֵּשׁ אֶת עֲצָתוֹ. הַחֲבֵר הִפְקִיחַ חֶשֶׁב רְגָעִים אַחֲדִים, וַיַּעַץ לוֹ: פְּשׁוּט תַּעֲשֶׂה אֶת עֲצָמְךָ מִשְׁגָּע, כָּל מִי שְׂיָבֵא לְבִקֵּשׁ מִמֶּךָ כֶּסֶף יֵרָאֶה אֶת הַמַּצָּב שֶׁלְּךָ וַיְבִין שֶׁאֵין לוֹ מָה לַעֲשׂוֹת.

תוֹךְ כְּדִי דְבוּר נִזְכַּר הַחֲבֵר הִפְקִיחַ שֶׁהוּא גַם חַיֵּב לוֹ סְכּוּם וְכָבֵד שֶׁל כֶּסֶף, הוּא הַזְכִּיר לִידִידוֹ שֶׁהִגִּיעַ זְמַן הַפְּרָעוֹן...

אֵיךְ שֶׁשָּׁמַע הָאִישׁ אֶת הַתְּבִיעָה, הִתְחִיל לְהִתְנַהֵּג כְּמִשְׁגָּע, צָרַח, קָפַץ, הִשְׁתוֹלֵל וַיִּרְק. שְׁתֵּי סְטִירוֹת בְּכָל צֶדֶד שֶׁל הַלְחִי הִרְגִּיעוּ אוֹתוֹ לָרַגַע, הַחֲבֵר הִפְקִיחַ שֶׁהֵבִין אֶת 'הַתְּרָגִיל' שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לוֹ כַּעַס מְאֹד וְאָמַר לוֹ: "אַתָּה לֹא מִתְבַּיֵּשׁ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּעֲצָה שֶׁאֲנִי נֹתֵתִי לָךְ נִגְדִּי?".

אוֹתוֹ דִּבֶּר אֲנַחְנוּ, אוֹמֵר הַמַּגִּיד מְדוּבָנָא - עִם כַּח הַשְׁכָּחָה אֲנַחְנוּ שׁוֹכְחִים אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

לְצַעֲרֵנוּ וּלְבִשְׁתֵּנוּ וּלְחִרְפֹּתֵנוּ לֹא רַק בְּכַח הַשְׁכָּחָה אֲנַחְנוּ מִשְׁתַּמְשִׁים נִגְדַּד הַשֵּׁם, אֲלֵא בַּעֲד הַרְבֵּה דְּבָרִים וְאֲנַחְנוּ לֹא שׁוֹמֵם לֵב.

כַּח הַכְּבוֹד

כַּח הַכְּבוֹד הוּא כַּח גְּדוֹל וְנוֹרָא שֶׁשִּׁיךְ לְבוֹרָא עוֹלָם, "הִבּוּ לֵה' כְּבוֹד" (תְּהִלִּים כט, א), וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נֹתֵן לְבָנֵי אָדָם אֶת הַזְכוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכְבוֹד לְתוֹעֵלָתוֹ, לְכַבֵּד זִקְנִים (וַיִּקְרָא יט, לב) תַּלְמִידֵי חֲכָמִים (עֵין רַמְבַּ"ם הַלְכוֹת תַּלְמוּד תוֹרָה פֶּרֶק ו הֵלָכָה א), כְּבוֹד הַתּוֹרָה (עֵין אַבוֹת פֶּרֶק ד מִשְׁנָה ו) וְכִדּוּמָה. רַב הָעוֹלָם לוֹקַח אֶת הַזְכוּת וְהַמַּעֲלָה הִזּוּ שֶׁל מִדַּת הַכְּבוֹד, וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ לְדַבְּרִים שֶׁאֲסוּר לוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם.

כְּבוֹד לְרִשְׁעִים

אַחַת הַדְּגְמָאוֹת שֶׁל הַשְׁתַּמְשׁוֹת בְּכְבוֹד בְּאַפֵּן אֲסוּר הִיא נְתִינַת כְּבוֹד

פְּרֻשַׁת הָאֲזִינוּ

לְרָשָׁעִים. מִגִּיעַ רָשָׁע לְכֶנֶס שֶׁל קָהֳלָה יְהוּדִית אֲוֶרְתוֹדוּקְסִית וְכָלֶם מִתְחַנְּפִים וּמְכַבְּדִים אוֹתוֹ, כִּי הוּא אִישׁ מְפָרָסֵם אוֹ כִּי הוּא תוֹרֵם כֶּסֶף, לֹא רַק שְׁלֹא מוֹכִיחִים אוֹתוֹ אֲלָא עוֹד נוֹתְנִים לוֹ כְּבוֹד.

וּכְבֵּר הִזְהִירוּ עַל זֶה רְבוּתֵינוּ (סֵפֶר יְרָאִים סִימָן רמח) וְאָמְרוּ עַל הַכְּתוּב "לֹא תִחְנִיפוּ אֶת הָאָרֶץ". וְתִנְיָא בְּסִפְרֵי (פְּרֻשַׁת מִסְעֵי פִסְקָא קסא) הֲרִי זֹ אֲזִהְרָה לְחַנְּפִים. וְהַחֲנִפָּה שֶׁהִזְהִירָה עָלֶיהָ הַתּוֹרָה הִיא כָּל הַשּׁוֹמֵעַ דְּבַר עוֹלָה וְשֹׂאֵינוּ הֶגְוֵן אוֹ רוֹאֶה דְּבַר רָע וְאָמַר טוֹב הוּא וְאֵינוּ שׁוֹתֵק מִתּוֹךְ יִרְאָה לֹא מְגוּפוֹ וְלֹא מִמָּמוֹנוֹ אֲלָא מִתּוֹךְ רָשָׁע לִבָּבוֹ אוֹ חוֹשֵׁב בְּלִבָּבוֹ שֶׁיִּפְסִיד בְּקִטְיֻטּוֹ חֲסִדוֹ וְאֶהְבְּתוֹ שֶׁל הָרָשָׁע נִקְרָא חֲנִיף, וְעוֹבֵר בְּלֹא תִחְנִיף. (וְעֵין בְּרַמְבַּ"ן עַל הַתּוֹרָה בַּמִּדְבָּר לֵה, לֵג, וּבִשּׁו"ת דְּבָרֵי יִצְיָב לְקוּטִים וְהַשְׁמָטוֹת סִימָן קיב).

סֵפֶר תּוֹרָה בִּשְׁרוּתִים

שְׁמַעְתִּי סִפּוּר מִדֵּהִים עַל הַגָּאוֹן רַבִּי יַעֲקֹב נִיִּימָן זָכַר צְדִיק לְבָרָכָה, הוּא הָיָה תַלְמִיד חָכָם עָצוּם, וּבִקְהָלָה שָׁלוֹ הָיוּ כָּל מִיָּנִי אֲנָשִׁים שֶׁהִתְרַחֲקוּ מִדֶּרֶךְ הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת וְאֶהְבּוּ אֶת אֱלֹהֵי הַכֶּסֶף וְאֱלֹהֵי הַזָּהָב יוֹתֵר מֵאֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁעָלְיוֹ נֶאֱמַר "לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נָאִם ה' צְבָאוֹת" (חגי ב, ח), שְׁבִאֲמַת כָּל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב שָׁלוֹ אֲבָל לְפַעֲמִים אֲנָשִׁים שׁוֹכְחִים אֶת זֶה אִם נוֹתְנִים אֶת הַכְּבוֹד לְכֶסֶף וּלְזָהָב עֲצָמָם.

יוֹם אֶחָד אֲנָשִׁי הִקְהִילָה מַגִּיעִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְהֵם מְגִלִּים מִשְׁהוֹ נוֹרָא, אֶחָד מֵהַגּוֹיִם פָּרַץ בְּלִילָה אֶת בֵּית הַכְּנֶסֶת, שָׁבַר אֶת אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ, לָקַח מִשֵּׁם אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה וְהִכְנִיס אוֹתוֹ לְתוֹךְ הַשְׁרוּתִים...

כָּלֶם הָיוּ מְזַעְזָעִים, בְּזִיוֹן הַתּוֹרָה כְּזֶה, מָה סֵפֶר הַתּוֹרָה עוֹשֶׂה בִּשְׁרוּתִים, כָּלֶם יוֹדְעִים שֶׁאֲפִלּוּ לְבָרֶךְ אֲסוּר בְּמָקוֹם כְּזֶה מְטַנֵּף (עֵין שְׁלִחַן עֲרוּךְ אֶרֶץ חַיִּים סִימָן פה סע"ף א), קָל וְחֹמֶר שֶׁאֲסוּר לְהִכְנִיס לְשֵׁם סֵפֶר תּוֹרָה.

פְּרֻשַׁת הָאֲזִינוּ

כָּלֶם מְזַעְזָעִים וּמְבַהֲלִים חוץ מִהָרֵב נִיִּמָן, שְׁדָּפֶק עַל הַבֵּימָה וְאָמַר:
רְבוּתִי הִיקָרִים, שְׂכַחְתֶּם! שְׂכַחְתֶּם שְׁלֹפְנֵי כֶּמֶה יָמִים הִגִּיעַ לְקֹהֶלֶה אִיזָה
אֶפִיקֹרֶס עָשִׂיר, וּבִגְלָל שֵׁישׁ לוֹ הִרְבָּה כֶּסֶף לֹא רַק שְׂכַבְדֶּתֶם אוֹתוֹ אֲלֹא
אֶפְלוּ פְתַחְתֶּם אֶת אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ וַיִּצְאֲתֶם עִם סִפְרֵי תוֹרָה לְכַבּוּדוֹ, נִתְתֶּם
כָּבוֹד לְאֶפִיקֹרֶס, וּבִזִּיתֶם אֶת הַתּוֹרָה, לֹא שְׁאַלְתֶּם אוֹתִי אִם זֶה מָתָר,
הַחֲלִטְתֶּם עַל דַּעַת עֲצַמְכֶּם. מִשְׁמִים רוֹצִים לְלַמֵּד אֶתְכֶּם כֶּמֶה חֲמוּר
הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה, שָׂאֵם כָּכָה אֶתֶם מְשַׁתְּמָשִׁים בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה לְתֵת כָּבוֹד
לְאֶפִיקֹרֶסִים וְשָׁעִים, עֲדִיף שֶׁהַתּוֹרָה תִּהְיֶה בְּשִׁרְוֹתֵים! (עֵין בְּטָאוֹן הָעֵדָה
פְּרֻשַׁת קְדוּשִׁים תשס"ג עמוד יג).

כַּח הַתְּאֻוָּה

גַּם בְּכַח הַתְּאֻוָּה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן לָאָדָם לְצַרֵּךְ קִיּוּם הָעוֹלָם -
הָאָדָם מְשַׁתְּמֵשׁ בָּהּ נִגְדּוֹ, אִם זֶה בַּתְּאֻוָּה הָאֲכִילָה, שְׁאַלְקִים נוֹתֵן לָךְ
תַּאֲבוֹן שֶׁתּוּכַל לֶאֱכֹל כְּדִי לַעֲבֹד אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ (עֵין בְּסִפְר חוּבוֹת הַלְּבָבוֹת שֶׁעַר
עֲבוּדַת הָאֱלֹקִים פָּרָק ד'), הָאָדָם הוֹפֵךְ אֶת הָאֲכִילָה לְתִרְבוּת, לוֹקֵחַ לוֹ חֵמֶשׁ
שְׁעוֹת לְהַכִּין אֶת הָאֲכֹל שְׁלוֹ, כִּי הוּא חַיֵּב אֶת הַבָּשָׂר בְּדִיוֹק בַּעֲשׂוֹן
וּבִטְעָם הַמִּיחָד, לֹא חָבֵל עַל הַזְּמַן שֶׁלָּךְ? כֶּמֶה הִלְכוֹת אוֹ דְּפִי גִמְרָא הֵייתָ
יָכוֹל לְלַמֵּד בַּזְּמַן הַזֶּה?

וְאִם זֶה תְּאֻוָּה נָשִׁים שֶׁנוֹעֲדָה לְקִיּוּם הַמִּין הָאֲנוּשִׁי, שְׁלִמְרוֹת שֶׁהִיא לֹא
הִגִּינוּתִית בְּכֻלָּל (עֵין שַׁבָּת דף קנב עמוד א) הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גָזַר שֶׁהִיא תִּהְיֶה
לְתוֹעֵלַת הָעוֹלָם, וְהָאָדָם הוֹלֵךְ כְּסוּס שׁוֹטֵף בַּמִּלְחָמָה (יִרְמְיָה ח, ו), מִמָּקוֹם
לְמָקוֹם לַחֲפֹשׁ עוֹד תְּאֻוָּה וְעוֹד תְּאֻוָּה, וּמִצְעָר אֶת הַבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא.

הָאֲסוּר וְהַמְּתָר

הַגִּמְרָא בְּמִסְכַּת חֲלִין (דף קט עמוד ב) אוֹמֶרֶת, שְׁלִמְרוֹת שֶׁהַתּוֹרָה אֶסְרָה

פְּרִשְׁת הָאֲזִינוּ

לָנוּ הַרְבֵּה דְּבָרִים, תַּמִּיד הִיא הַשְׂאִירָה פֶּתַח לְאָדָם שִׁיְהִיָּה לוֹ אֶת אוֹתוֹ הַדְּבַר בְּהֵתֵר. כִּכֶּה שָׁאֵת אוֹתָהּ הַתְּאֻוָּה שִׁישׁ לָךְ לַעֲשׂוֹת בְּאֶסוֹר תוֹכֵל לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ בְּהֵתֵר, וְאִם הַתְּגַבְּרֶת לֹא לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ בְּאֶסוֹר אֶתָּה עוֹד מִקְבֵּל שָׂכָר עֲצוֹם וְרַב עַל זֶה (עֵין מִכּוֹת דָּף כג עמוד ב). לְדַגְמָא הַתּוֹרָה אֶסְרָה אֲכִילַת דָּם (דְּבָרִים יב, כג), וְהַתִּירָה אֶת אֲכִילַת הַכֶּבֶד בְּצִלְיָה (עֵין שְׁלֹחַן עָרוֹךְ יוֹרֵה דָעָה סִימָן עג) שִׁכְלוּ דָם. הַתּוֹרָה אֶסְרָה אִשְׁתּ אִישׁ, וְהַתִּירָה גְּרוּשָׁה בַּחַיִּי בַעֲלָהּ (עֵין דְּבָרִים כד, ב). בְּגִמְרָא יֵשׁ עוֹד דְּגִמְמָאוֹת. הַסֵּפֶה לָזֶה הִיא כִּדִּי לְהִרְאוֹת לָנוּ שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא בֹא בְטָרוּנְיָא עִם בְּרִיּוֹתָיו (עֲבוּדָה זָרָה דָּף ג עמוד א), הוּא לֹא בֹא לְהַקְשׁוֹת לָנוּ עַל הַחַיִּים. וְהוּא נוֹתֵן לָנוּ אֶת כָּל הַכֵּלִים כִּדִּי לְהַצְלִיחַ וּלְעַמֵּד בְּנִסְיוֹנוֹת כְּנֶגֶד הַיֵּצֵר הָרָע.

שְׁמִירַת הָעֵינַיִם

אֶחָד הַנִּסְיוֹנוֹת הַכִּי קָשִׁים בְּדוֹר שֶׁלָּנוּ זֶה שְׁמִירַת הָעֵינַיִם, הִיא אִם כָּל חֲטָאת בְּעֵינַיִי שְׁמִירַת הַבְּרִית, שְׂאָדָם לֹא מִתְחִיל לְחֲטֹא פְתָאוֹם, אֵין יֵצֵר הָרָע שׁוֹלֵט אֲלֹא בְמָה שֶׁעֵינָיו רוֹאוֹת (סוֹטָה דָּף ח עמוד א), עֵין רוֹאָה וְלֵב חוֹמֵד וְכָלִי הַמַּעֲשֶׂה גּוֹמְרִים (רִש"י בַּמִּדְבָּר פָּרָק טו פְּסוּק לט), וְאִם הָאָדָם רַק יִתְבּוֹנֵן בַּמַּעֲרֶכֶת הַמְּשַׁכְּלֶלֶת הַזֶּה שֶׁנִּקְרָאת 'עֵין', וְכִמָּה חֲסָדִים הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה אֹתוֹ בְּבְרִיאָה הַנִּפְלְאָה הַזֶּה, זֶה יִתֵּן לוֹ כֹּחַ לֹא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּעֵינַיִם נֶגֶד רָצוֹן הַשֵּׁם.

שְׁכָּלּוֹל הָעֵין

בּוֹאוּ נִתְבּוֹנֵן יַחַד, הָעֵין הִיא יוֹתֵר מְשַׁכְּלֶלֶת מִכָּל הַמַּחֲשָׁבִים בְּכָל הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא מִתְקַרְבִּים לְאָבֵר הַנִּפְלְאָה הַזֶּה, אֵין הָעֵין בְּנוּיָה וּמִתְפַּקְדָּת, אֵין שְׂיֻרְדוֹת דְּמַעוֹת בְּשַׁעָה שֶׁהָעֵין צָרִיכָה לְהִתְנַקּוֹת, וְאֵין כְּשִׁמְמַצְמִצִּים בְּעֵין הִיא נִשְׁטַפֶּת כִּדִּי לְשֹׁמֵר עַל הַלְּחוֹת שְׁלֵה. אֵין הָאִישׁוֹן מְשֻׁנָּה אֶת

פְּרִשְׁת הָאֲזִינוּ

עצמו בין אור לחֹשֶׁךְ.

גם אם נקח את כל המַחֲשָׁבִים בְּכָל הָעוֹלָם הֵם לֹא יַצְלִיחוּ לִיצֹר עֵין כְּזֹאת, הֵם יַצְלִיחוּ לַעֲשׂוֹת מִשְׁהוּ דוּמָה, כְּמוֹ מַצְלֵמָה, אֲבָל אֵין דְּבַר שֶׁהוּא כְּמוֹ הָעֵין שֶׁעוֹשֶׂה הַכֹּל בְּאֶפֶן אוֹטוֹמָטִי וּמַעֲבִיר יִשְׁרֵירוֹת לְמַח, וּמַעֲבֵד בְּצוּרָה נִפְלְאָה וּמַהִירָה כָּל כָּךְ.

שְׁכָלוּל הַמֶּח

אם הָאָדָם יִסְתַּכֵּל עַל הַמֶּח, עַל הַנְּרִידִים שֶׁבַּמֶּח, הַמֶּח עֲצָמוּ בְּנוֹי מֵהֶרְבֵּה וְרִידִים קִטְנִים. אם נקח את כל הַנְּרִידִים שֶׁיֵּשׁ בַּמֶּח שֶׁל הָאָדָם הֵכִי טֶפֶשׁ בְּעוֹלָם אֲפֹשֶׁר לְהַקִּיף אֹתָם אֵת כָּל הָעוֹלָם כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים! כְּמָה נִימִים שֶׁזָּזִים בַּמֶּח יְכוּלִים לְשַׁתֵּק אֵת הָאָדָם בְּאֶפֶן טוֹטָאֲלִי. וְהָאָדָם בְּכָל רֶגַע מְקַבֵּל הַזְרָמָה שֶׁל חַיִּים מֵהַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא.

וּבְמִקּוֹם לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּעֵין לְרֹאוֹת דְּבָרֵי תוֹרָה וּלְהִתְפַּעֵל מֵהַבְּרִיאָה, וּבַמֶּח לְחַשֵּׁב מַחֲשָׁבוֹת טוֹבוֹת שֶׁל קִדְשָׁה וְאִיךָ לַעֲזֹר לְזוּלָת, הָאָדָם עוֹסֵק בְּהִסְתַּכְּלוֹת בְּדְבָרִים אֲסוּרִים, וּבְהִרְהוּרֵי עֵבֶרָה הַקְּשִׁים מַעֲבֵרָה (יוֹמָא דִּי כַּס עֲמוּד א).

כְּמָה עָלִינוּ לְהַזְהֵר לֹא לְהִיּוֹת כְּפוּיֵי טוֹבָה כְּלָפִי הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנִּתֵּן לָנוּ מִתְּנוֹת חֲנֹם עַד בְּלִי דִּי, וְלֹא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּאוֹתָן הַמִּתְּנוֹת נִגְדוּ חֲלִילָה.